

Jaroslav Šťastný

Když někdy v roce 2000 prosákla na veřejnost zvěst, že český, v USA usazený skladatel Petr Kotík hodlá v Ostravě zřídit mezinárodní skladatelské kurzy a k nim připojit velký festival soudobé hudby, jevil se to každému soudnému člověku, který jen trochu zná poměry v domácím hudebním rybníčku, jako čirá utopie, ne-li jako holé šílenství. Nicméně Ostravské dny – třítydenní událost zahrnující „Institut“ (tedy přednášky, workshopy, prezentace, zkoušky a setkávání mladých hudebníků s lektory i mezi sebou) a korunovaná v závěrečném týdnu velkoryse koncipovaným festivalem se v roce 2001 přece jen uskutečnila. Dalo se tehdy mluvit o zázraku, neboť taková akce tu neměla obdoby ani v té nejširší historické perspektivě. Mezi lektory byly legendy jako Christian Wolff, Alvin Lucier a Phill Niblock, z Francie přijel významný muzikolog a skladatel Jean-Yves Bosseur, objevila se tu Maria de Alvear, přijel japonský skladatel Somei Satoh, americký barytonista Thomas Buckner, Arditti Quartet.

Specialitou Ostravských dnů (zejména lákavou pro mladé autory) je použití velkého orchestru (Janáčkova filharmonie Ostrava) a spolupráce dirigentů (založená již úspěšným provedením Stockhausenových Gruppen na Pražském jaru 1999 a Varšavské jeseni 2000) – tehdy to byli Petr

Kotík, Christian Arming a Zsolt Nagy. Při prvním ročníku Ostravských dnů zazněly – kromě množství studentských kompozic a děl velikánů 20. století (John Cage, Morton Feldman, Leoš Janáček, György Kurtág) i skladby pro tři orchestry od Justina Yanga (Suite for Orchestra and Three Conductors), Martina Smolky (Observing Clouds), Alvina Luciera (Diamonds), Christiana Wolfa (Ordinary Matter) a Earle Browna (Modules I, II, III). Arditti Quartet uchvátil provedením Nonova kvartetu *Fragmente – Stille*. An Diotima a mimořádným vzhledem do Janáčkova I. smyčcového kvartetu.

Petru Kotíkovi se podařilo v Ostravě najít spřízněnou duši v Renátě Spisarové, která sestavila a vede výkonný a skvěle sehraný organizační tým. Od samého počátku jsou Ostravské dny pojímány jako akce širšího kulturního rozsahu a zahrnují také výstavy, zvukové instalace a multimediální performance. Ač se to zdálo skeptikům nepravděpodobné, Ostravské dny, ustavené jako bienále, a Ostravské centrum nové hudby (OCNH), které je pořádá, našly v Ostravě materiální i personální zázemí, podporu ze strany města, domácí i zahraniční sponzory a v roce 2011 oslavily již desátý rok svého trvání.

Samotný výčet účastníků a všech světových i českých premiér už by vydal na

samostatnou publikaci; ostatně OCNH vydává kromě obsáhlého programového magazínu také Ostrava Days Report obsahující záznamy přednášek a další informace. Ostravské dny získaly mezinárodní reputaci, o účast je větší zájem než jaký je možno uspokojit. O to více zaráží vždy až nepoměrně nízká účast českých studentů – taková příležitost poznat spoustu nové hudby i jejich tvůrců se zde přece jen tak nenaskytne!

V pořadí 6. Ostravské dny přinesly opět velmi širokou nabídku: lektory byli Charles Ames, Carola Bauckholt, Petr Kotík, Bernhard Lang, Gordon Monahan, Phill Niblock, Larry Polansky, Rolf Riehm, Kurt Schwertsik a Martin Smolka, dirigentský tým tvořili (kromě nepostradatelného Petra Kotíka), Johannes Kalitzke, Ondřej Vrabc a Barbara Kler, improvizáční workshop vedli Thomas Buckner a John Tilbury. Byli zde staří známí: s Ostravskými dny stabilně spolupracující smíšený sbor Canticum pod vedením Jurije Galatěnka, mezinárodní komorní orchestr Ostravská banda, pianisté Joseph Kubera a Daan Vandewalle, houslistka Hana Kotková...

Mezi vrcholné události patřilo rozhodně provedení Tria Mortona Feldmana, kterým debutovalo nově založené ONCE Trio (Conrad Harris – housle, Arne Deforce – violoncello, Daan Vandewalle – klavír), ale znamenitých provedení zde bylo víc: nutno vyzdvihnout zejména Jack Quartet z New Yorku se skladbami Iannis Xenakise, Elliotta Sharpa a Horatia Radulescu, i pozoruhodný Smyčcový kvartet č. 6 Lejarena Hillera v zaníceném podání OBSQ.

Není možno zde připomenout všechny koncerty, ansámby a sólisty; nechyběl ani

(při minulém ročníku ustavený) Minimaraton elektronické hudby, výstavy (tentokrát fotografie Martina Popeláře zachycující atmosféru na Ostravských dnech 2007 a 2009 a také výstava grafických partitur a parafrází, kterou z děl severomoravských výtvarníků připravil Jiří Valoch), proběhla zde intermedialní akce výtvarníka Pavla Korbičky a skladatelky Lucie Vítkové, po celou dobu byla v provozu zvuková instalace Gordona Monahana A Piano Listening to Itself – A Chopin Chord, která zněla v areálu bývalého uhelného dolu Michal.

Ke svému desátému výročí připravily Ostravské dny také koncert z orchestrálních skladeb svých bývalých studentů.

Za dobu své existence Ostravské dny prokázaly životaschopnost a přitažlivost, je to akce na české poměry stále výjimečná. Ostravské dny jsou především kypícím kotlem, kde se po tři týdny střetávají různé osobnosti, názory a zájmy, jejich atmosféra je nabitá vysokou energií, setkávání účastníků přináší inspirující rozhovory, přítomnost na zkouškách a koncertech poskytuje studentům bohaté zkušenosti, jaké se jinde jen těžko sbírají.

Desetiletí Ostravských dnů je také příležitostí k zamyšlení: jaké bude další směřování? Dramaturgie preferující kvantitu (vždy obrovské množství premiér a provedení, dva či tři koncerty denně) může oslovit širší a různorodé publikum, pro stálé účastníky však znamená, že zážitky jsou neustále přemazávány dalšími, že není dost času na jejich reflexi a vstřebání. Naopak „veřejných čtení“ studentských skladeb, kdy se jimi zabývají zkušení interpreti a mají k nim cenné připomínky, by mohlo být více.

Výběr pozvaných lektorů vychází především z osobní zkušenosti Petra Kotíka, kterému bylo dáno už od samého začátku se pohybovat mezi skladatelskou elitou: vždyť se soudobou hudbou se seznamoval prostřednictvím Luigiho Nona, znal se s Boulezem i Stockhausenem, jako dvaadvacetiletý vystupoval s Johnem Cagem a Davidem Tudorem. Je velmi záslužné, že díky jeho přičinění se naše publikum seznamuje se skladateli Cageova okruhu (Morton Feldman, Earle Brown, Christian Wolff),

že do Ostravy přijíždějí američtí skladatelé jako Alvin Lucier či Phill Niblock. Věřím, že v budoucnu by mohli být přizváni i lektoři z dalších, zatím neoslovených center soudobé hudby.

Každopádně jsou Ostravské dny každé dva roky jediným velikým záběrem jak pro posluchače, tak pro organizátory i zúčastněné hudebníky. Prožít je – nejlépe celé – znamená nastřádat mnoho zážitků, které pak ještě dlouho dozrávají a dožadují se zpracování.